

Motion till riksdagen 2021/22:4133

av **Helena Lindahl m.fl. (C)**

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 3 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till nytt mål för turismpolitiken (regeringens förslag 1).

Motivering

Investeringarna i basindustrin i norra Sverige som aviserats från näringslivet är mycket glädjande. Dessa projekt sätter fokus på behovet av en rad reformer inom en rad områden, reformer som Centerpartiet velat se länge men som nu blivit än mer aktuella. Exempelvis behövs investeringar i utbildningsväsendet, en översyn av inkomstbeskattningen, bättre vägar, järnvägar och flygplatser, en översyn av miljöbalken och en förenklad och effektiv tillståndsprovning för miljöpåverkande verksamheter. Från statligt håll borde man säkerställa att det blir mer attraktivt för utrikesbaserad spetskompetens att söka sig till Sverige. I denna internationella kontext spelar inte minst inkomstbeskattning en relativt stor roll och risken är betydande att Sveriges relativt höga skatter på arbete, inklusive de höga marginalskatterna, gör Sverige mindre konkurrenskraftigt. Sveriges bostadsmarknad, där det är svårt och dyrt att bygga nytt samtidigt som hyressystemet inte fungerar tillfredsställande, utgör på samma sätt ett problem för Sveriges konkurrenskraft.

Bygg Sverige starkt och hållbart

Sveriges välbefinningsutveckling har i mångt och mycket sin grund i växande basindustrier. Tillväxten i basindustrin bidrog till att den genomsnittliga svenska invånarens välbefinningsnivå tiofaldigades under de hundra år som följde efter 1870. Sedan dess har industrier som förädlar naturtillgångar varit en central del av landets näringsliv. Basindustrier (gruv- och mineralnäring, träindustri, pappersindustri, metallindustri,

framställning av fabricerade metallprodukter samt framställning av glas, keramik och andra icke-metalliska mineralprodukter) skapar exportintäkter och arbetstillfällen runtom i landet, inte minst i de mindre tätbefolkade delarna av landet där behovet av arbetstillfällen är stort.

Skogen och gruvorna

När det gäller svensk basindustri kan särskilt nämnas gruv- och skogsnäringen. Av svensk industris totala sysselsättning, export, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för cirka 10 procent. 70 000 människor är direkt anställda i skogsnäringen. När man räknar in alla underleverantörer är 120 000 människor sysselsatta i branschen. År 2019 investerade skogsindustrin för 13,4 miljarder kronor och stod därmed för 20 procent av svensk industris totala investeringar. Det totala exportvärdet för branschen låg på 150 miljarder kronor, varav hälften är hänförligt till export av papper. Gruvnäringen är en bärande del av svensk export och står för cirka 20 000 direkta jobb i Sverige. Till detta kommer underleverantörer och andra indirekta effekter som enligt branschen uppgår till sammanlagt ytterligare 20 000 jobb.

Samtidigt har det under de senaste tio åren inte skett en enda ny gruvetablering utanför befintliga områden. I fall som Laver, Kallak och Pajala, liksom i det principiellt viktiga fallet Norra Kärr, ser vi hur statliga myndigheter försvårar etablering av ny gruvverksamhet. Därtill kommer redan krångliga tillståndprocesser som skapar oförutsägbarhet och stora risker för den som vill etablera en gruvverksamhet. Detta är inte acceptabelt, utan något som regeringen och dess myndigheter måste bejaka och främja om vi ska ha en fortsatt stark gruvindustri i Sverige.

Sverige måste trygga försörjningen av innovationskritiska metaller

För att lyckas med klimatomställningen är det av stor vikt att trygga försörjningen av de innovationskritiska metaller och mineraler som behövs i modern miljöteknik. I dag är Sverige och EU i hög grad beroende av importer från ett fåtal länder, vilket gör tillgången sårbar och säkerhetspolitiskt riskabel. Samtidigt har Sverige avsevärda fyndigheter av dessa metaller och goda förutsättningar att bedriva en hållbar utvinning av dessa, vilket också skapar betydande exportmöjligheter. Storskalig återvinning är viktigt men kommer inte att kunna tillgodose framtidens behov. För att utvinning ska bli möjligt behövs en ökad acceptans hos markägaren och hos lokalbefolkningen. Centerpartiet vill att Sverige blir ett land som bidrar till den gröna omställningen genom att öka brytningen av innovationskritiska metaller.

Hantering av miljö tillstånd måste förtydligas för att stärka rättssäkerheten, förutsebarheten och effektiviteten

Trots att samsynen kring svenska miljökrav är stor tar handläggningstiderna av miljöprövningsärenden allt längre tid. Företag och organisationer i branschen slår larm om omöjliga investeringsbeslut på grund av handläggningstiderna och bristen på effektivitet hos myndigheterna. Oklarheten kring myndigheternas hantering av ärenden är också ett stort problem som kostar det svenska näringslivet pengar. Det är en helt orimlig situation

för de företag som väntar på att få investera hundratals miljoner kronor. För att bryta den negativa trenden med skenande handläggningstider krävs såväl åtgärder här och nu, för att förtydliga och effektivisera relevanta processer, som en mer långsiktig översyn av potentiella åtgärder för att förkorta handläggningstiderna. Det kan till exempel omfatta införandet av en handläggningsgaranti.

I denna budgetmotion föreslår Centerpartiet ett omfattande paket av åtgärder för en mer effektiv tillståndsprovning och tillsynsvägledning. Satsningarna omfattar totalt 140 miljoner kronor per år och inkluderar förstärkningar av domstolsväsendet, Energi- marknadsinspektionen, länsstyrelserna, Boverket och Naturvårdsverket. Insatserna beskrivs i tabellen nedan.

Tabell 1 Tillståndsprovning och tillsynsvägledning

Förslag, mnkr	2022	2023	2024	Anslag
Stärkt miljöprovning och tillsynsvägledning – Naturvårdsverket	30	30	30	UO20 1:1
Stärkt miljöprovning och utvecklade digitala lösningar för provning och tillsyn – länsstyrelserna	15	15	15	UO1 5:1
Stärkt miljöprovning – Sveriges domstolar	50	50	50	UO4 1:5
Stärkt koncessionsprovning – Energimarknadsinspektionen	40	35	35	UO21 1:6
Tillsyn och drift avseende klimatdeklarationer – Boverket	5	10	10	UO18 1:4
Summa	140	140	140	

Satsningarna på Energimarknadsinspektionens arbete med koncessionsprovning samt Boverkets arbete med klimatdeklarationer överlappar förslag som återfinns i budgetpropositionen för 2022.

Se över delar av miljöbalken

Oklarheten kring myndigheternas hantering av ärenden är också ett stort problem och ytterst kan detta påverka rättssäkerheten. Att dagens system med ineffektiva processer och brist på helhetssyn påverkar en hel näring står klart. Dessutom gör processen med miljötillstånd och byggtillstånd att det är dyrt och tidskrävande att starta nya produktionsanläggningar. Industrin har själv lyft fram ett antal förslag som är värda att beakta. Det kan handla om att se över delar av miljöbalken så att en tillståndsprocess – vid till exempel en nyetablering av en industri – väger in klimatnyttan lika mycket som den eventuella miljöbelastningen. Miljöbalken behöver också ses över för att säkerställa att den är samtidsanpassad och återspeglar dagens tekniska möjligheter och utrymme för mer cirkulära materialflöden och samhällsstrukturer. Ett belysande exempel är avfallshierarkin, som till stor del har spelat ut sin roll och till vilken långsiktiga alternativ bör utredas.

Investera i elnäten och i ny teknik

I enlighet med energiöverenskommelsen ska Sverige producera 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Härtill finns goda möjligheter; vi har god tillgång till stora mängder vind-, vatten- och biokraft som förser oss med el, energi och bränslen med låg klimatpåverkan. Bioenergin är redan idag den största energikällan och potentialen att

utöka den är hög –i både stor och liten skala. Omställningen till ett förnybart elsystem går snabbt och de förnybara källorna konkurrerar ut de fossila. Det finns goda förutsättningar för ett helt förnybart elsystem, vilket också gör oss oberoende av oroliga förändringar på världsmarknaden eller i omvärlden som blir påtagliga, inte minst under kris.

Sverige är ett exportland

Sverige är en exportnation men fortfarande är det stora företag som står för den största andelen av exporten. Av små och medelstora företag är det bara runt 10–15 procent som bedriver exportverksamhet. Många av företagen i denna kategori är underleverantörer. Enligt en undersökning från Kommerskollegium ser 74 procent av industriföretagen Sverige som sin huvudsakliga hemmamarknad, medan bara 12 procent anser att EU är hemmamarknaden. Med cirka nio miljoner potentiella konsumenter är Sverige en begränsad testmarknad för små och medelstora företag för att utveckla egna innovativa produkter. För att stimulera till fler innovationer bör steget till export underlättas.

Besöksnäringen är viktig för Sverige

Besöksnäringen omsätter 100-tals miljarder kronor. Den skapar tillväxt och arbetstillfällen både på landsbygden och i staden. Den erbjuder också många unga och nyanlända ett första jobb. Trots att besöksnäringen växer finns det ett antal flaskhalsar som gör att näringen inte når sin fulla potential. En flaskhals är regelkrånglet. Regel-förenkling och ökad besöksnäring hör ihop. Att driva företag inom besöksnäringen medför återkommande kontakter med många olika myndigheter och ett omfattande uppgiftslämnande. Att behöva lämna samma uppgifter flera gånger är betungande för företagen. Det tar tid och kostar pengar som i stället skulle kunna läggas på verksamheten. Lagar, regler och myndigheternas verksamheter måste utformas och tillämpas på ett sätt som minimerar företagens administrativa börda och gör det enkelt. Företag ska inte behöva lämna samma uppgifter till myndigheter flera gånger och till flera olika ställen.

Visit Sweden får en ännu viktigare roll efter coronapandemin

Coronapandemin har påverkat resandet över hela världen och mycket utländsk turism har ersatts av hemmasemestrande. Det är bra ur många perspektiv men på sikt kommer människor att vilja resa över landsgränserna igen och upptäcka nya kulturer och miljöer. Sverige måste behålla och stärka sin attraktionskraft utomlands. Därför är det viktigt att staten via sina egna bolag nu kraftsamlar för att främja bilden av Sverige som besöksland. Centerpartiet anser att detta måste bli en prioriterad uppgift bland annat för Visit Sweden.

Regelförenklingsarbetet måste stärkas

Att minska regelbördan för det svenska näringslivet är prioriterat för Centerpartiet. Servicekulturen hos svenska myndigheter är på många ställen god men måste utvecklas och förbättras. Det finns förebilder bland våra myndigheter; bland annat har Skatteverket med stor framgång arbetat med detta sedan många år tillbaka och åtnjuter därför

ett stort förtroende hos allmänheten. Inställning, bemötande och kundfokus är lika viktigt som regelverk, processer och handläggningsrutiner. Regelförenkling handlar mycket om ledarskap, styrning och tillämpning. Det handlar om att tillämpa lagar och föreskrifter på ett sätt som minskar väntetider och att se möjligheter istället för problem i varje ärende.

I denna budgetmotion föreslås ett regelförenklingspaket på 49,6 miljoner kronor år 2022. I detta paket ingår en förstärkning av Regelrådet, resurser för ett departementsövergripande regelförenklingsarbete, utbildningsåtgärder riktade mot relevanta myndigheter samt en systematisk översyn av det svenska regelförenklingsarbetet. Satsningen fördelar sig som följer:

Tabell 2 Regelförenklingspaket

Förslag, mnkr	2022	2023	2024	Anslag
Förstärkning av Regelrådet	10,0	10,0	10,0	UO24 1:4
Implementeringsfunktion på Regeringskansliet för regelförenkling	10,0	10,0	10,0	UO1 4:1
Utbildningspaket kring regelförenkling för myndigheter	6,5	0,5	0,5	UO24 1:4
Index för att mäta myndigheters förenklingsarbete	5,0	3,0	3,0	UO24 1:4
Förstärkt rådgivning och uppföljning kring myndigheters regelförenkling	10,0	10,0	10,0	UO24 1:4
Utredning differentierad lagstiftning olika företagsstorlek	3,6	3,7	3,7	UO1 4:1
Jämförande länderutredning angående förenklingsarbete	4,5	4,2	3,7	UO1 4:1
Summa	49,6	41,4	40,9	

Förslag till anslagsfördelning

Tabell 3 Centerpartiets förslag till anslag för 2022 för utgiftsområde 24 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag, tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Verket för innovationssystem	279 816	-356
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 540 255	10 000
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	997 268	45 000
1:4 Tillväxtverket	663 677	51 088
1:5 Näringslivsutveckling	905 942	-100 000
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	67 146	-121
1:7 Turistfrämjande	124 613	±0
1:8 Sveriges geologiska undersökning	255 310	49 655
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923	±0
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	±0
1:11 Bolagsverket	65 542	±0
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327	±0
1:13 Konkurrensverket	169 438	-231
1:14 Konkurrensforskning	10 804	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	122 510	±0
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	18 850	±0
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 000	±0
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860	±0
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000	±0
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472	±0
1:21 Patent- och registreringsverket	335 706	-434
1:22 Stöd vid korttidsarbete	365 000	±0
1:23 Brexitjusteringsreserven	386 000	±0
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25 956	-53
2:2 Kommerskollegium	91 494	-119
2:3 Exportfrämjande verksamhet	361 367	±0
2:4 Investeringsfrämjande	72 772	±0
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517	±0
2:6 Bidrag till standardiseringen	31 336	±0
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000	±0
Summa	9 344 901	54 429

Tabell 4 Centerpartiets förslag till anslag för 2022 till 2024 för utgiftsområde 24 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag, miljoner kronor

	Avvikelse från regeringen		
	2022	2023	2024
Utgiftsområde 24 Näringsliv			
1:1 Verket för innovationssystem	-0	-1	-1
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	10	10	10
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	45	160	175
1:4 Tillväxtverket	51	47	47
1:5 Näringslivsutveckling	-100	-40	-65
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	-0	-0	-0
1:7 Turistfrämjande	±0	10	10
1:8 Sveriges geologiska undersökning	50	49	49
1:13 Konkurrensverket	-0	-1	-1
1:21 Patent- och registreringsverket	-0	-2	-2
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	-0	-0	-0
2:2 Kommerskollegium	-0	-0	-0
Summa	54	231	221

Centerpartiets överväganden

Anslag 1:2 föreslås öka med 10 miljoner kronor till följd av att Centerpartiet vill förstärka den forskning kring grönt flyg som bedrivs inom Innovair. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor per år 2023–2024.

Anslag 1:3 föreslås öka med 20 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet vill se en förstärkt satsning på testbäddar och bioraffinaderier. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 100 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 25 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att det inrättas ett kunskapscentrum i Rises regi, för återvinning av kritiska material. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 60 miljoner kronor år 2023 och med 75 miljoner kronor år 2024.

Anslag 1:4 föreslås öka med 5 miljoner kronor år 2022 till följd av Centerpartiets förslag om ett regelförenklingspaket. Pengarna bör användas för att ta fram index som möjliggör jämförelser mellan myndigheter och över tid kring hur väl de arbetar med regelförenklingsfrågor. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 3 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget beräknas, som en del av samma regelförenklingspaket, öka med 10 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att myndighetens arbete med rådgivning och uppföljning kring regelförenklingsfrågor ska förstärkas. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor per år 2023–2024. Inom ramen för regelförenklingspaketet föreslås anslaget öka med 7 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att en utbildning kring regelförenklning, riktad till myndigheter, tas fram och genomförs. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 1 miljon kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås, som en del av regelförenklingspaketet, öka med 10 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att Regelrådet förstärks. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget föreslås öka med 20 miljoner kronor år 2022 till följd av att Centerpartiet föreslår att myndigheten, inom ramen för sitt främjandearbete, genomför särskilda satsningar riktade mot kvinnor som driver eller kan tänka sig att starta företag. Av samma anledning beräknas anslaget öka med 20 miljoner kronor per år 2023–2024. Anslaget beräknas öka med 5 miljoner kronor per år 2023–2024 till följd av att Centerpartiet bedömer att den föreslagna satsningen på stärkt besöksnäring bör förlängas.

Anslag 1:5 föreslås minska med 100 miljoner kronor år 2022 till följd av att den föreslagna satsningen på motsvarande belopp avvisas. Anslaget beräknas minska med 100 miljoner kronor per år 2023–2024 av samma anledning. Anslaget beräknas öka med 60 miljoner kronor år 2023 och 35 miljoner kronor år 2024 till följd av att Centerpartiet bedömer att den föreslagna satsningen på besöksnäringen bör förlängas.

Anslag 1:7 beräknas öka med 10 miljoner kronor per år 2023–2024 till följd av att den föreslagna satsningen på besöksnäringen bedöms behöva förlängas.

Anslag 1:8 föreslås öka med 50 miljoner kronor till följd av att Centerpartiet föreslår att Sveriges geologiska undersökning ges i uppdrag att kartlägga förutsättningarna för geologisk lagring av koldioxid i svensk berggrund. Anslaget beräknas öka med 50 miljoner kronor per år 2023–2024 av samma anledning.

Därutöver föreslår Centerpartiet en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

Helena Lindahl (C)

Peter Helander (C)

Rickard Nordin (C)

Per Schöldberg (C)

Niels Paarup-Petersen (C)